

[Handwritten mark]

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА
02-бр. 1822/013
Београд, 18. јул 2014.

Наставно-научно веће Факултета спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду на ЧЕТРНАЕСТОЈ седници одржаној 17. јула 2014. године, у складу са чланом 28. 29 и 30. Статута Факултета, донело је

О Д Л У К У

Прихвата се Реферат Комисије за преглед, оцену и одбрану магистарског рада кандидата **АЛЕКСАНДРА МИЛОШЕВИЋА**, под насловом: „**Оснивање приватних школа и друштава за физичко (гимнастичко) вежбање и њихов развој у Крагујевцу у 19. и 20. веку**“.

Реферат и одлука се упућују на јавност у трајању од 30 дана и налазиће се у Библиотеци Факултета.

Обавештење о доступности реферата и одлуке јавности објавити на web.site Факултета.

Одлуку доставити:

- Кандидату,
- Члановима комисије,
- Библиотеци,
- Служби за студентска питања и
- Архиви.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Владимир Копривица

Прихваћено	Орг. јед.	Број	Правилн	Важност
16.7.2014		02 - 1822		10/13

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

НАСТАВНО НАУЧНОМ ВЕЋУ

Наставно научно веће Факултета спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду на тринаестој седници одржаној 10. јула 2014. године, у складу са чланом 28. 29. и 30. Статута Факултета, донело је одлуку о Формирању Комисија за преглед, оцену и одбрану магистарског рада кандидата **АЛЕКСАНДРА МИЛОШЕВИЋА**, под насловом: **«ОСНИВАЊЕ ПРИВАТНИХ ШКОЛА И ДРУШТАВА ЗА ФИЗИЧКО (ГИМНАСТИЧКО) ВЕЖБАЊЕ И ЊИХОВ РАЗВОЈ У КРАГУЈЕВЦУ У 19. И 20. ВЕКУ»**, у саставу:

1. Ред. проф. др Слађана Мијатовић, ментор, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд
2. Ред. проф. др Станимир Стојиљковић, члан, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд
3. Ред. проф. др Ненад Живановић, члан, Факултет спорта и физичког васпитања, Ниш

Кандидат Александар Милошевић поднео је магистарски рад под називом „ОСНИВАЊЕ ПРИВАТНИХ ШКОЛА И ДРУШТАВА ЗА ФИЗИЧКО (ГИМНАСТИЧКО) ВЕЖБАЊЕ И ЊИХОВ РАЗВОЈ У КРАГУЈЕВЦУ У 19. И 20. ВЕКУ“, који је Комисија прегледала и на основу поменуте одлуке Већа Факултета спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду, подноси Већу Факултета следећи

ИЗВЕШТАЈ

Магистарска теза Александра Милошевића „ОСНИВАЊЕ ПРИВАТНИХ ШКОЛА И ДРУШТАВА ЗА ФИЗИЧКО (ГИМНАСТИЧКО) ВЕЖБАЊЕ И ЊИХОВ РАЗВОЈ У КРАГУЈЕВЦУ У 19. И 20. ВЕКУ“ је самосталан научно истраживачки рад изложен на 107 страна куцаног текста, укључујући и приложени списак извора и литературе, са 35 наведених библиографских јединица, 10 наведених извора периодике, три наведена архива и једног музеја чија је грађа коришћена у раду и 17 фотографија, које илуструју поједине наведене сегменте у раду.

Рад је презентираан у осам поглавља, како је углавном представљање научно истраживачких радова ове врсте.

1. У поглављу УВОД, као првом поглављу рада, изложен је кратак преглед настанка српске државе на овом простору од њених зачетака у 12. веку па све до стварања Кнежевине и Краљевине Србије, у којима је истраживана појава настанка и развоја ових друштава.

2. У поглављу ЦИЉ РАДА јасно и прецизно је дефинисано да је то утврђивање које су приватне школе и друштва за физичко вежбање (гимнастику) основана у Крагујевцу током 19. и 20. века и какав је био њихов био рад и развој. На тај начин је одређен предмет истраживања.

3. У трећем поглављу МЕТОД РАДА наведено је да је као основни метод истраживања примењен историјски метод. Пажљивом анализом прикупљених историјских извора и њиховом систематизацијом, као и њиховим коришћењем у процесу спољашње и унутрашње критике и изведене синтезе, може се уочити да је метод ваљано и значајки примењен.

4. У четвртном поглављу ХИПОТЕЗЕ представљено је пет хипотеза од којих се пошло у истраживању и то:

- да су приватне школе и грађанска друштва за физичко вежбање у Крагујевцу оснивана су као потреба омладине и одраслих грађана за физичким вежбањем,
- да су приватне школе и грађанска друштва за физичко вежбање у Крагујевцу оснивана су пре свега под утицајем сличних институција основаних у Београду,
- да су се приватне школе и грађанска друштва за физичко вежбање у Крагујевцу развијале зависно од разумевања заинтересованих грађана и материјалних услова,
- да су се приватне школе и слични организациони облици, у последњих неколико деценија оснивале пре свега у жељи оснивача да обављају производну делатност,
- да су приватне школе и грађанска друштва за физичко вежбање имале знатан утицај на развој спорта у Крагујевцу.

Анализом добијених резултата истраживања и изведених закључака може се закључити да су потврђене све постављене хипотезе, што аутор рада доказује у наведеним закључцима.

5. У петом поглављу ДОСАДАШЊА ИСТРАЖИВАЊА истакнут је чињеница да је истраживања са овом проблематиком веома мало и да су она која су обављена била драгоцену помоћ и водич у истраживачком раду. Једно од њих је монографија о соколском друштву у Крагујевцу (*Јевђевић, Ј. (2008). Споменица крагујевачких сокола 1907-2007*), а осим тога неки подаци о приватним школама и грађанским друштвима за физичко вежбање у Крагујевцу, пре првог и између два светска рата, се могу пронаћи у *Историји физичке културе (2006)*, уџбенику за студенте Факултета спорта и физичког васпитања, али без значајнијих података.

Ако се ове чињенице имају у виду може се закључити да је истраживање овог проблема било теже, али су зато добијени резултати утолико вреднији.

6. Шесто поглавље ОСНИВАЊЕ ПРИВАТНИХ ШКОЛА И ДРУШТАВА ЗА ФИЗИЧКО (ГИМНАСТИЧКО) ВЕЖБАЊЕ И ЊИХОВ РАЗВОЈ У КРАГУЈЕВЦУ У 19. И 20. ВЕКУ је централно поглавље овог рада у коме је разматран истраживачки проблем кроз три потпоглавља и презентирани добијени резултати истраживања о оснивању приватних школа и друштава за физичко вежбање и њихов развој у Крагујевцу у 19. И 20. веку. :

6.1. У првом потпоглављу *Оснивање и рад приватних школа и друштава за физичко (гимнастичко) вежбање до првог светског рата (1830-1914) у Кнежевини и Краљевини Србији*

систематично и прецизно су наведене прве основане приватне школе у Београду друштва за физичко - гимнастичко вежбање (Друштво Стеве Тодоровића, Школа гимнастике А. Седлмајера, Београдско друштво за гимнастику и борење, Гимнастичко друштво Душан Силни), као узор за појаву развој таквих друштава у Крагујевцу.

Посебно су представљени резултати оснивања и рада Крагујевачког гимнастичког друштва, последњих деценија 19. века (1897), које је ширењем соколства у Краљевини Србији прихватило соколску идеју и додало свом имену „Соко“ (1907), па је од тада наставило са радом као Крагујевачко гимнастичко друштво Соко. У изложеним резултатима је представљена његова генеза и трансформације, кроз које је пролазило ово Друштво све до почетка Првог светског рата.

6.2. У другом потпоглављу *Оснивање и рад приватних школа и друштава за физичко (гимнастичко) вежбање између два светска рата (1918-1941)*, представљен је период у коме је соколство обновљено и уједињено у новој државној заједници, а затим и соколска друштва која настављају да раде у организацији југословенског соколства.

Презентирано је децидирано и јасно да су све ове организационе промене условиле и организациону структуру Соколског друштва Крагујевац које је, како је у раду изложено, прихватило све предвиђене облике соколског рада, даље их развијало и неговало. То се пре свега односи на организовање јавних часова и соколских слетова, као и учешће на жупским и свесоколским слетовима.

Изузетним залагањем чланова Соколског друштва Крагујевац, њиховим добровољним прилозима и радом подигнут је Соколски дом (1925), чиме су створени услови за физичко вежбање и за време лоших временских услова, за децу, омладину и грађане.

Осим тога оснивањем појединих секција (коњичка, мачевалачка, позоришна, музичка) и повезивањем са основним и средњим школама, значила је укључивање великог броја школске деце, омладине и грађана, из чега проистиче велики значај и вредност овог друштва за физички развој ове популације.

У раду је указано на развој крагујевачког соколског друштва које постаје Матица, оснивањем новог Соколског друштва Крагујевац I (1932), чиме је омогућено даље повећање броја чланова сокола. Закључено је да је ово била масовна свеобухватна и једина организација за физичко вежбање, као и да је био велики значај Соколског друштва Крагујевац. Посебан допринос соколи овог друштва дали су приликом ношења Соколске штафете захвалности (1934) и Олимпијске бакље (1936).

6.3. У трећем потпоглављу *Оснивање и развој друштава за физичко вежбање после Другог светског рата (1945-2014)* целовито и прегледно изложена је реорганизација физичке културе, односно престанак неких и трансформација постојећих организација за физичко вежбање, а пре свега соколских. На тај начин је и основана нова организација масовне физичке културе и у раду се истиче појава нове форме друштва за физичко вежбање, а то је Друштво „Партизан“ Крагујевац.

У раду је утврђено да су некадашњи чланови Соколског друштва Крагујевац приступали у друштво Партизан, као стручни учитељи и предњаци, те је ипак постојао неки континуитет вежбања, али у друштву под новим именом, садржајем вежбања и новом идеологијом.

Као посебан допринос овог истраживања је сагледавање нове трансформације у систему физичког вежбања омладине и грађана Крагујевца након престанка рада организације „Партизан“ и појаве приватне иницијативе у оснивању приватних школа, друштава и клубова. Утврђено је да је први новоосновани клуб био Спортски клуб „Фитнес“, основан 1990. године, који и данас успешно ради, а након њега је основано у наредне две деценије још десетак различитих друштава и клубова за физичко вежбање, који су на изванредан начин надокнадили нестанак друштава „Партизан“, од којих су се нека трансформисала.

Као посебна занимљивост наведено је у раду да је 1996. године обновљен рад Соколског друштва Крагујевац – Матица, али оно није могло да поврати углед и масовност које је имало између два светска рата,

7. Седмо поглавље ЗАКЉУЧЦИ представља резиме резултата овог истраживања, изложених у осам прецизно и концизно изведених закључних разматрања:

7.1. Прве приватне школе за физичко вежбање у Кнежевини Србији почеле су да се отварају половином 19. века као потреба омладине и грађана за физичким вежбањем и то најпре школе мачевања, а затим гимнастике (физичког вежбања), пливања и друге.

7.2. Прве школе ове врсте отворане су у Београду, а затим се идеја преносила и у друге градове Србије, а међу првима био је Крагујевац. Овим је потврђена прва хипотеза.

7.3. Ове школе су радиле са променљивим успехом, зависно од материјалних услова и заинтересованости омладине и грађана.

7.4. Соколство се прихвата прво у Београду, а затим и у осталим у Србији. У Крагујевцу је 1907. године Гимнастичко друштво прихватило идеју и променило име, чиме је повећан и број чланова – сокола. Тиме је потврђена трећа хипотеза.

7.5. Забраном рада соколске организације, након Другог светског рата и оснивањем Савеза „Партизан“ омладине и грађани настављају да вежбају у друштвима „Партизан“.

7.6. Почетком деведесетих година започело је обнављање соколске организације и друштава, али соколство у овим условима није добило нити је нашло оно место које је имало.

7.7. У тим условима отворена је могућност за отварање приватних клубова, који су у последњих неколико деценија оснивани у Крагујевцу. Тиме је потврђена четврта хипотеза,

7.8. Утврђено је да су приватне школе, грађанска друштва за физичко вежбање и клубови од почетка њиховог оснивања имали знатан утицај на развој спорта у Крагујевцу. Тиме је потврђена пета хипотеза.

ГЕНЕРАЛНИ ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу претходно изведених закључака и оцена, изнетих у овом Извештају, Комисија констатује да је магистарска теза Александра Милошевића самостално урађен научни рад, у коме су прегледно изнети резултати истраживачког рада.

Поступак прикупљања историјских извора, односно комплетна хеуристичка фаза изведена је на ваљан начин, како би се дошло до што већег броја, а посебно и до најважнијих историјских извора значајних за свеобухватно сагледавање истраживане појаве.

Сериозном критиком прикупљених извора, а посебно озбиљном критиком исказа обезбеђени су неопходни услови за одговарајућу научну синтезу, која је у раду и изведена. Наравно да је овакав поступак омогућио да се дође до одговарајућег научног резултата.

Овако примењеним поступцима кандидат је показао да је овладао историјским методом, који је у истраживању ваљано примењивао, што је довело до тога да се добију ваљани научни резултати.

На основу свега наведеног Комисија је закључила да добијени резултати имају одговарајућу вредност и значај за ову до сада неистражену област историје физичке културе, посебно за истраживано подручје.

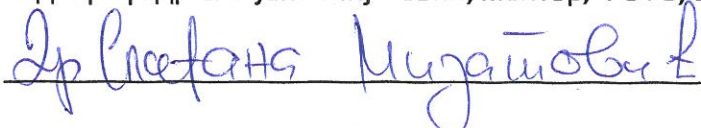
Према томе магистарска теза Александра Милошевића поседује сва обележја научно истраживачког рада у области историје физичке културе, са јасно дефинисаним циљем, одређеним предметом истраживања и постављеним хипотезама, ваљано примењеним историјским методом током истраживања и добијеним валидним научним резултатима.

Стога Комисија, из свих наведених разлога, **п р е д л а ж е** Наставно научно већу да поднети рад Александра Милошевића прихвати као успешно урађену магистарску тезу и да спроведе поступак њене јавне одбране.

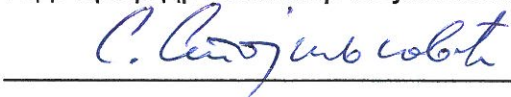
Београд, 14.07.2014.

Чланови Комисије:

1. Ред. проф. др Слађана Мијатовић, ментор, ФСФВ, Београд

_____

2. Ред. проф. др Станимир Стојиљковић, члан, ФСФВ, Београд

_____

3. Ред. проф. др Ненад Живановић, члан, ФСФВ, Ниш

_____